



*europska*

UNIJA?







**europska unija**



**DRAGE UČENICE,  
DRAGI UČENICI,**



sada kada ste dobili u ruke ovu brošuru, možda će neki od vas reagirati tako da ju neće ni pročitati. Neke su od mogućih reakcija: „To me ne zanima!“ „Ima zanimljivijih stvari od EU!“ „Već ću to jednom pročitati!“

No, prije no što odustanete od čitanja, treba reći da je ova brošura pokušaj da se jedna opširna tema prikaže na pregledan i jasan način. I sami vrlo dobro znate da je Europska unija tema kojoj se daje puno prostora u medijima, u raznim emisijama i raspravama. Ukoliko sami savladate neke najosnovnije termine u vezi EU, bolje ćete razumjeti vijesti i rasprave, moći ćete kvalitetnije izgrađivati vlastiti stav o EU, ali i o mnogim drugim pitanjima u društvu. Nažalost, u velikom broju rasprava najglasniji su upravo oni koji o određenom pitanju najmanje znaju, pa na taj način, često agresivnošću i bez argumenata, pokušavaju nametnuti svoje stavove. Oni u tome i uspijevaju kod osoba kojima nedostaju osnovno znanje i informacije o dotičnom pitanju.





## **Ne dozvolite da vama netko nameće svoje stavove - izgradite svoje vlastite!**

Za početak, odvojite dio svoga vremena i informirajte se o osnovama Europske unije kroz ovu brošuru.

A svima vama koji već znate puno više ili želite znati više o EU, skrećemo pažnju na linkove koje ćete pronaći ispod pojedinih odlomaka, te na kraju brošure, a koji će vas dovesti do web stranica s dodatnim informacijama.





**Zašto Europa u razredu? Što je mene briga za Europsku uniju?** Pa, recimo to ovako. Velik dio vas već će ove godine napunivši 18 godina steći pravo glasa, a za par godina svi ćete ga imati. Za očekivati je stoga da ćete u vrijeme kada će se donositi odluka o pristupanju Hrvatske EU, svi vi moći glasovati na referendumu na kojem će se ta odluka donositi. Zbog toga je svakako prirodno da već danas počnete o tome ozbiljno razmišljati i potrudite se doznati što više kako biste donijeli odluku utemeljenu na točnim informacijama.

**Često se kaže da su mladi nezainteresirani za politiku.** Uglavnom točno, no točnije je da su oni zapravo manje zainteresirani za politiku prepucavanja i promocije, a više za politiku koja znači oblikovanje budućnosti. Rasprava o tome što je nama Europska unija svodi se upravo na to - na predviđanje i oblikovanje budućnosti, na sudjelovanje u stvaranju uvjeta u kojima će mladi naraštaji stvarno sutra živjeti. Nitko nema više prava i obaveze na razgovor o Europskoj uniji od mladih.

**Koliko je uopće Europska unija važna mladima u svakodnevnom životu?** Naravno da se može i bez EU-a. Može se i ne obazirati na promjene koje će nam članstvo donijeti u svakodnevnom životu. No, tada je riječ o odabiru pasivnosti.

**Što pak članstvo donosi mladima?** Svakako im donosi nove prigode i otvara nove mogućnosti. Ono ukida granice. Omogućuje upoznavanje i obogaćivanje putem susreta s drugim kulturama. Omogućuje novo obrazovanje. Omogućuje da sutra ravnopravno živimo u jedinstvenom europskom kulturnom i duhovnom prostoru, da ravnopravno djelujemo i na jedinstvenom europskom gospodarskom tržištu. Naravno, sve će to postojati i bez nas, no pitanje je što ćemo mi sa svojim znanjem i vještinama, svojom tvrtkom, svojim zaposlenjem ako ne budemo dio tog zajedničkog europskog prostora.

**Hoće li Hrvatskoj u EU biti bolje?** Danas u svijetu nitko više ne može biti sam ili u izolaciji te je od presudne važnosti biti tamo gdje se odlučuje, tamo gdje se donose političke odluke. I suprotno onome što se često može čuti kako će EU nama krojiti sudbinu, činjenica je da upravo kroz EU mi možemo suodluživati o svojoj i europskoj sadašnjosti i budućnosti.

Namjera je ove knjižice koja je pred vama da vam pruži tek osnovne informacije o Europskoj uniji, hrvatskom putu u Uniju te onome što Unija može ponuditi vama - mladima. Nadamo se da će vas ove informacije potaknuti da se i sami detaljnije informirate o pojedinim aspektima Europske unije jer ipak vi ste oni koji će donijeti konačnu odluku na referendumu o tome hoće li Hrvatska ući u Europsku uniju.

**Stoga, pripremite se, informirajte se, stvorite svoj stav i neka to bude vaš izbor!**







## Ujedinjeni u različitosti

Europska unija (EU) obitelj je demokratskih europskih država koje su odlučile zajedno raditi u svrhu zajedničkog mira i blagostanja. Ona nije država kojom se želi nadomjestiti postojeće države, niti je ona tek organizacija za međunarodnu suradnju. EU je zapravo jedinstvena zajednica država u svijetu. Njene države članice osnovala su zajedničke institucije kojima prenose dio svog suvereniteta tako da odluke o specifičnim pitanjima od zajedničkog interesa mogu biti demokratski donesene na europskoj razini.

Europa je kontinent s puno različitih tradicija i jezika, ali također sa zajedničkim vrijednostima poput demokracije, slobode i socijalne pravde. EU čuva te vrijednosti, njeguje suradnju među narodima Europe te promovira zajedništvo uz očuvanje raznolikosti. Na taj način ostavljeno je svim državljanima EU da uživaju u onome što je različito i specifično u vezi njihove države i regije, ali također i da uživaju u onome što im je zajedničko kao Europljanima.



# Priča o Europskoj uniji



Ideja o Europskoj uniji ima svoje povijesne korijene u želji da se onemogućí ponavljanje stradanja i razaranja koje je donio Drugi svjetski rat.

U ranim godinama, suradnja je postojala između šest država i prvenstveno se ticala trgovine i ekonomije. Danas EU čini 27 država i gotovo 500 milijuna ljudi te se ona bavi širokim spektrom pitanja od izravne važnosti za svakodnevni život njenih stanovnika.



## Rađanje nove ideje

Drugi svjetski rat završio je 1945. Bilo je to vrijeme strašnih razaranja i stradanja ljudi koje je započelo u Europi. Kako su vođe europskih zemalja mogle spriječiti da se takve grozote ne ponove više ikad?

Francuz Jean Monnet dugo je razmišljao o tome što se može učiniti. Shvatio je da su dvije stvari potrebne svakoj zemlji da bi ona mogla započeti rat: željezo za proizvodnju čelika (za proizvodnju tenkova, pušaka, bombi i tako dalje) te ugljen za osiguravanje energije za tvornice i željeznice. Europa je imala mnoštvo željeza i čelika i stoga su europske države vrlo lako izrađivale oružje te ulazile u ratove.

Tragom tog razmišljanja Monnet je došao do zanimljive nove ideje. Njegova je ideja bila da vlade Francuske i Njemačke - a potom i drugih europskih država također - ne bi smjele više voditi vlastite industrije ugljena i čelika. Umjesto toga, te bi industrije trebali organizirati ljudi iz svih uključenih država i oni bi donosili odluke zajednički za jednim stolom. Na taj način, rat među njima bi bio nemoguć!



Monnet je vjerovao da bi njegov plan uistinu mogao djelovati samo kada bi europski vođe bili spremni pokušati ga provesti. Tu je ideju povjerio svom prijatelju Robertu Schumanu koji je bio ministar u francuskoj vladi. Schuman je smatrao da je to briljantna ideja. Zajednički su zaključili da se europska suradnja može ostvariti jedino prihvaćanjem zajedničke deklaracije kojom bi Francuska i Njemačka pristale dio svoga nacionalnog suvereniteta povjeriti nadnacionalnoj organizaciji. To je postalo osnovno načelo europskog ujedinjenja.

Osnovna svrha takvoga nadnacionalnog uređenja država zacrtana je u **Schumanovoj deklaraciji** koja je potpisana 9. svibnja 1950.:

- ★ između Francuske i Njemačke treba uspostaviti trajan mir
- ★ nova zajednica treba biti otvorena prema svim demokratskim državama Europe
- ★ zajedničko upravljanje proizvodnjom željeza i čelika treba podupirati te osigurati gospodarsku obnovu
- ★ ciljevi nove zajednice jesu: mir, blagostanje i gospodarski uspjeh.

Schumanova deklaracija ne samo da je dobila podršku francuskih i njemačkih vođa, već su je podržali i vođe Belgije, Italije, Luksemburga i Nizozemske. Svi su oni odlučili da ujedine svoje industrije ugljena i čelika i oforme zajednicu koju su nazvali Europska zajednica za ugljen i čelik - EZUČ. Zajednica je trebala raditi u mirovne svrhe i pomoći obnovu Europe nakon rata. EZUČ je osnovana 1951.

9. svibnja 1950.

*Dan potpisivanja Schumanove deklaracije – 9. svibnja svake se godine slavi u svim državama članicama kao dan rođenja Unije.*



Cilj je bio da velike količine ugljena i čelika po povoljnim cijenama budu na raspolaganju europskoj industriji. U Luksemburgu je osnovana Visoka uprava čije su odluke bile obvezujuće za sve države članice. Ta institucija, preteča današnje Europske komisije, uvela je tada važno osnovno pravilo: sve države članice imaju jednako pravo glasa, od maloga Velikog vojvodstva Luksemburga do velike Njemačke.

Suradnja se proširila na drugim područjima. Šest je država - **Njemačka, Francuska, Italija, Belgija, Nizozemska i Luksemburg** - 25. ožujka 1957. u Rimu potpisalo dva nova ugovora kojima su nastale **Europska ekonomska zajednica i EURATOM**. Europska ekonomska zajednica trebala je proširiti gospodarsku suradnju s područja ugljena i čelika na nova područja, a EURATOM je trebao produbiti suradnju na polju atomske energije u čiju su se proizvodnju i upotrebu u to vrijeme polagale velike nade.

U vrijeme dok su europske države još vidale rane iz netom završenog rata, u vrijeme dok su građani tih istih zemalja međusobni suživot i suradnju smatrali nezamislivima jer su rane rata, neprijateljstva i zločina još bile preduboke, njihovi politički lideri pokazali su hrabrost, vizionarstvo i odlučnost u stvaranju boljeg i ljepšeg sutra.



## **Zajedničko tržište i zajednička poljoprivredna politika**

Jedna od osnovnih ideja bila je da zemlje EEZ-a dijele „zajedničko tržište“ čime bi se olakšalo njihovo zajedničko trgovanje. Smisao zajedničkog tržišta bila je ukinuti granična pregledavanja i zastoje te carine čime bi se državama članicama omogućilo da trguju jedna s drugom kao da su jedna jedinstvena država.

To je i učinjeno, odnosno ukinute su carine i količinska ograničenja među šest država članica. Uvedene su i jedinstvene carine na uvoz robe iz drugih država i tako prikupljen novac je odmah odlazio u zajednički proračun. Od toga se - s otprilike polovinom sredstava - financirala zajednička poljoprivredna politika.

Drugi svjetski rat uzrokovao je poteškoće u Europi što se tiče proizvodnje hrane i njena uvoza s drugih kontinenata. U Europi je nedostajalo hrane čak i u ranim 50-im godinama 20. stoljeća. Zbog toga je

EEZ donijela odluku o programu kojim će svojim poljoprivrednicima platiti da proizvode više hrane i osigurati da oni mogu zarađivati od svog rada dovoljno za pristojan život.

Taj je program nazvan zajednička poljoprivredna politika.



## Od EEZ do Europske unije

Zajedničko tržište ubrzo je počelo olakšavati život ljudi u EEZ. Imali su više novaca za trošenje, više hrane za jesti i više različitih stvari u svojim trgovinama. Druge susjedne države to su prepoznale i tijekom 60-ih godina 20. stoljeća i same su se počele raspitivati mogu li i one postati dio zajednice. Nakon godina javnih diskusija o tome, **Velika Britanija, Danska i Irska** pristupile su 1973. **Grčka** je došla na red 1981. Slijedili su **Portugal i Španjolska** 1986. te **Austrija, Finska i Švedska** 1995. Tako je zajednica porasla na 15 članica.

Tijekom tih godina, zajednica se mijenjala. Do kraja 1992. završila je izgradnja zajedničkog tržišta i zajednica je radila na mnoštvu drugih stvari. Na primjer, države EEZ-a zajednički su radile na zaštiti okoliša i izgradnji boljih cesta i željeznica kroz Europu. Bogatije zemlje pomagale su siromašnjima u izgradnji njihovih cesta i u drugim važnim projektima i na taj su se način razvile mnoge tada siromašne zemlje (Španjolska, Grčka, Irska itd.).

Da bi olakšale kretanje putnicima, većina država članica ukinula je međusobnu provjeru putovnica na granicama. Postalo je moguće da osobe koje žive u bilo kojoj od država članica slobodno idu i žive te se zapošljavaju u drugim državama članicama. Vlade su raspravljale i o drugim idejama - na primjer, kako bi policajci iz različitih država mogli pomoći jedni drugima u borbi protiv kriminala, krijumčarenja droge i terorizma.

Ukratko, zajednica je postala toliko drugačija i njene članice povezanije tako da je 1992. odlučeno da ona promijeni ime u **Europska unija - EU**.

U međuvremenu, situacija se izvan granica EU značajno promijenila. Do 1989. godine podjela između istoka i zapada bila je toliko snažna da je često opisivana i kao „željezna zavjesa“. Premda nisu bile u ratu, među državama istoka i zapada postojalo je veliko neslaganje i one nisu međusobno surađivale. U mnogim mjestima granica je bila označena visokim ogradama ili zidovima, poput onoga koji je

# Kopenhaški kriteriji

- ★ demokracija i vladavina prava; ljudska prava i prava manjina
- ★ tržišno gospodarstvo
- ★ pravna stečevina EU.

*Na zasjedanju Europskog vijeća u Madridu, u prosincu 1995. godine zaključeno je da provedbu svih reformi mora pratiti i odgovarajuće administrativno ustrojstvo kako bi se osigurala njihova uspješna provedba. Tako je uspostavljen i četvrti, Madridski kriterij kao preduvjet za članstvo.*

prolazio kroz grad Berlin i razdvajao Njemačku na dva dijela. Bilo je izuzetno teško dobiti dozvolu za prijelaz te granice.

Konačno, 1989. podjela i sukob su prekinuti. Berlinski zid je srušen i „željezna zavjesa“ prestala je postojati. Ubrzo, Njemačka je ponovno ujedinjena. Narodi istočnog dijela Europe izabrali su nove vlade koje su ukinule stari, strogi, nedemokratski sustav.

I te su države sebe vidjele dijelom europske obitelji i ubrzo je nastao popriličan red država „kandidatkinja“ koje su čekale da postanu članice EU.

No, kako je bilo iznimno važno da širenje EU na istok ne ugrozi do tad postignuto, ali i da jake ekonomije država članica ne ugroze mlade tržišne ekonomije istočnoeuropskih zemalja, EU je odredila standarde koje svaka nova članica mora zadovoljiti kako bi uspješno sudjelovala u zajednici. Tako, prije no što se država može priključiti EU, mora se obvezati da će se pridržavati temeljnih načela slobode, demokracije, poštivanja ljudskih prava i vladavine prava. Država koja želi postati članicom EU-a također mora dokazati da ima tržišno gospodarstvo koje funkcionira i u kojem svi imaju jednake ekonomske mogućnosti. Isto tako, država se mora obvezati na usvajanje cjelokupne pravne stečevine EU (*franc. acquis communautaire*). Ti standardi su definirani na sastanku Europskog vijeća 1993. godine u Kopenhagenu, pa im otuda i naziv Kopenhaški kriteriji.

Države kandidatkinje naporno su radile na svim tim stvarima i nakon nekoliko godina njih 10 je bilo spremno. Tih 10 država su **Cipar, Češka, Estonija, Mađarska, Latvija, Litva, Malta, Poljska, Slovačka i Slovenija** i one su pristupile EU 1. svibnja 2004.

Nikad do tada nije toliko država pristupilo EU u isto vrijeme te je stoga to bila vrlo posebna prigoda. Dodatno veselje proizlazilo je iz činjenice da su time ponovno povezani istočni i zapadni dijelovi Europe.

1. siječnja 2007. Europskoj uniji su pristupile i **Bugarska i Rumunjska** čime je broj članica porastao na 27.



**Za više informacija o povijesti EU, posjetite:** [www.europa.eu/abc/history/index\\_en.htm](http://www.europa.eu/abc/history/index_en.htm)





## Dokumenti na kojima se osniva EU

EU je osnovana na četiri ugovora:

- ★ Ugovor kojim je osnovana Europska zajednica za ugljen i čelik (EZUČ) potpisan je 18. travnja 1951. u Parizu
- ★ Ugovor kojim je osnovana Europska ekonomska zajednica (EEŽ) potpisan je 25. ožujka 1957. u Rimu – često ga se naziva „Rimskim ugovorom“
- ★ Ugovor kojim je osnovana Europska zajednica za atomsku energiju (EURATOM), koji je potpisan u Rimu zajedno s Ugovorom o EEŽ
- ★ Ugovor o Europskoj uniji koji je potpisan u Maastrichtu 7. veljače 1992.

*Ugovori su temelj za sve što EU radi. S vremena na vrijeme također su mijenjani i dopunjavani kako bi se provela reforma institucija EU i proširila njihova područja odgovornosti. To je uvijek radeno na posebnoj konferenciji nacionalnih vlada EU („međuvladina konferencija“) i u posljednjih 20 godina su bile 3 takve konferencije:*

★ *Jedinstveni europski akt potpisan je u veljači 1986. Njime je popločen put ka jedinstvenom tržištu.*

★ *Ugovor iz Amsterdama potpisan je 2. listopada 1997. Jedna od bitnijih novina uvedena Ugovorom iz Amsterdama na području politika zajednice je preuzimanje obveze zajednice za povećanje stope zaposlenosti.*

★ *Ugovor iz Nice potpisan je 26. veljače 2001. Dodatno je izmijenio ugovore, mijenjajući sustav donošenja odluka u EU kako bi ona spremno dočekala proširenje na deset novih članica.*

★ **Više informacija o ugovorima EU možete pronaći na: [http://europa.eu/abc/treaties/index\\_en.htm](http://europa.eu/abc/treaties/index_en.htm)**



Tako velik broj ugovora čini EU kompliciranom i teškom za razumjeti. Zbog toga su predsjednici i premijeri država članica odlučili u lipnju 2004. zamijeniti sve postojeće sporazume s jedinstvenim Ustavom, odnosno Ustavnim ugovorom određujući jasno što je Unija, kako se donose odluke i tko je za što odgovoran. Međutim, Ustav nije mogao stupiti na snagu prije no što ga ratificiraju parlamenti svih država članica. Budući da su građani Francuske i Nizozemske glasovali protiv Ustavnog ugovora na referendumima 2005. godine, krenulo se tražiti novo rješenje.

13. prosinca 2007. godine zemlje članice EU potpisale su Lisabonski ugovor, kojim se dopunjavaju prethodni ugovori. Glavni ciljevi Lisabonskog ugovora su učiniti EU demokratičnijom, zadovoljavajući očekivanja europskih građana za visokim standardima odgovornosti, otvorenosti, transparentnosti i sudjelovanja, te učiniti EU efikasnijom i sposobnom da se suprotstavi aktualnim globalnim izazovima, poput klimatskih promjena, sigurnosti i održivog razvoja. Da bi stupio na snagu, a očekuje se da to bude prije sljedećih izbora za Europski parlament 2009. godine, Lisabonski ugovor moraju ratificirati sve države članice.



**Ako želite saznati više o Lisabonskom ugovoru, posjetite:**

[http://europa.eu/lisbon\\_treaty/index\\_en.htm](http://europa.eu/lisbon_treaty/index_en.htm)





# Kako se donose odluke u EU?



Europska unija nije savezna država poput Sjedinjenih američkih država. Niti je u potpunosti međuvladina organizacija poput Ujedinjenih naroda. Zapravo, ona je posebna. Njene članice ostaju nezavisne i suverene, ali one ujedinjuju svoje suverenitete i tako stječu puno veću zajedničku snagu i utjecaj.

Ujedinjavanje suvereniteta u praksi znači da države članice prenose dio svojih ovlasti za donošenje odluka na zajedničke institucije tako da odluke o određenim pitanjima od zajedničkog interesa mogu biti donesene demokratski na europskoj razini.

Kao što vjerojatno možete i zamisliti, potrebno je puno truda velikog broja ljudi kako bi se organizirala EU i kako bi sve unutar nje funkcioniralo. Tko što radi?

## Tri glavne institucije EU su:



*Europski parlament (EP) – predstavlja sve građane EU koji ga izravno biraju*



*Vijeće Europske unije – predstavlja pojedinačne države članice*



*Europska komisija – zagovara interese Unije u cjelini.*

Ovaj institucionalni trokut stvara politike i zakone koji se provode širom EU. U principu, Komisija predlaže nove zakone, dok ih Parlament i Vijeće donose.



## Europski parlament - Glas građana

Članove Europskog parlamenta biraju građani Europske unije svakih pet godina kako bi predstavljali njihove interese.

Glavna zadaća Parlamenta je da donosi europske zakone. Tu zadaću dijeli s Vijećem Europske unije dok prijedlozi za nove zakone stižu iz Europske komisije. Parlament i Vijeće također dijele zajedničku odgovornost za odluke u vezi proračuna Europske unije.

Članovi Europskog parlamenta se kao i zastupnici u nacionalnim parlamentima grupiraju u političke grupe te tako pripadaju, primjerice, narodnjacima, socijalistima, zelenima ili nekoj drugoj političkoj grupi na europskoj razini, a ne dijele se prema nacionalnoj pripadnosti. Među sobom, članovi Europskog parlamenta zastupaju sva stajališta o europskim integracijama - od snažno pro-federalističkih do otvoreno euroskeptičnih stavova.

Redovit posao zastupnika Europskog parlamenta odvija se u Bruxellesu, a dio plenarnih sjednica održava se i u Strasbourgu. Parlament radi na sva 23 službena jezika EU.

Parlament bira Europskog pučkog pravobranitelja koji ispituje prigovore građana na nepravilnosti u postupanju institucija EU.

Trenutni saziv Europskog parlamenta ima 785 članova iz svih 27 država EU.

[www.europarl.europa.eu](http://www.europarl.europa.eu)



## Vijeće Europske unije - Glas država članica

Vijeće Europske unije središnje je političko tijelo EU koje dijeli s Parlamentom odgovornost za donošenje zakona i važnih političkih odluka. Također, ono ima glavnu odgovornost za odluke koje se tiču postupanja EU u područjima zajedničke vanjske i sigurnosne politike kao i u određenim pitanjima u vezi prava i sloboda.

Vijeće se sastoji od ministara iz nacionalnih vlada svih država EU. Na sastancima su prisutni oni ministri koji su nadležni za područje o kojem se raspravlja: ministri vanjskih poslova, ministri gospodarstva i financija, ministri poljoprivrede i tako dalje, ovisno o temi.

Svakoj državi pripada određen broj glasova u Vijeću. Većina odluka donosi se većinskim glasovanjem, premda se za osjetljiva pitanja u područjima poput poreza, azila, imigracija, vanjske i sigurnosne politike, zahtjeva da odluke budu donesene jednoglasno.

[consilium.europa.eu](http://consilium.europa.eu)



## Europsko vijeće

*Najmanje četiri puta godišnje sastaju se predsjednici i/ili premijeri država članica na sastanku pod nazivom Europsko vijeće. Na tim „sastancima na vrhu“ donose se osnovne odluke o budućoj zajedničkoj politici.*



## Važno!

*Za razliku od Vijeća Europske unije, Vijeće Europe (VE) nije institucija EU! Riječ je o međuvladinoj organizaciji čiji cilj je (između ostalog) zaštita ljudskih prava, promocija europske kulturne različitosti i borba protiv društvenih problema kao što su rasne predrasude i netolerancija. Osnovano je 1949. i jedno od najranijih postignuća tog Vijeća je Europska konvencija o ljudskim pravima. Da bi se građanima omogućilo da uživaju svoja prava prema toj Konvenciji, osnovan je Europski sud za ljudska prava. Vijeće Europe danas ima 45 država članica, uključujući i 25 država EU i smješteno je u Palači Europe u Strasbourgu. Republika Hrvatska je članica VE od 1996.*



## Europska komisija - Promocija zajedničkih interesa

Europska komisija predstavlja i zagovara interese Europske unije u cjelini. Komisija se često naziva i čuvaricom osnivačkih ugovora budući da je neovisna institucija na koju pojedine države članice nemaju utjecaja.

Komisija izrađuje nacрте prijedloga novih zakona koje predstavlja Europskom parlamentu i Vijeću. Ona provodi dnevne aktivnosti koje se tiču provedbe politika EU i trošenja fondova EU. Komisija također brine da svi poštuju ugovore i zakone EU. Ona može poduzeti mjere protiv prekršitelja i po potrebi ih predati Sudu Europskih zajednica.

Komisija se sastoji od 27 osoba - po jedna osoba iz svake države EU. Njima pomaže oko 24 000 službenika od kojih većina radi u Bruxellesu.

Predsjednik Komisije i ostali povjerenici ne predstavljaju vlade svojih domovina. Umjesto toga, svaki od povjerenika zadužen je za određeno područje - primjerice: vanjsku politiku, proširenje EU, zaštitu okoliša i tako dalje.

Trenutni predsjednik Europske komisije je José Manuel Barroso.

[ec.europa.eu](http://ec.europa.eu)



## Sud Europskih zajednica - Vladavina prava

Zadaća Suda Europskih zajednica je da osigura da se zakoni EU tumače i primjenjuju na isti način u svim državama EU, osiguravajući na taj način da zakon vrijedi jednako za sve. Sud, primjerice, osigurava da nacionalni sudovi ne presuđuju različito o istim pitanjima. Također, Sud Europskih zajednica brine da države članice EU i njihove institucije rade ono što zakon od njih zahtjeva. Sud je smješten u Luksemburgu i ima po jednog suca iz svake zemlje članice.

[curia.europa.eu](http://curia.europa.eu)



## Europski revizorski sud - Dobivanje vrijednosti za svoj novac

Europski revizorski sud provjerava da se proračun EU, koji „pune“ porezni obveznici, troši zakonski, ekonomično i svrsishodno. Sud je smješten u Luksemburgu i ima pravo revizije nad bilo kojom organizacijom, tijelom ili poduzećem koje koristi sredstva iz proračuna.

[ecu.europa.eu](http://ecu.europa.eu)



## Europski gospodarski i socijalni odbor - Glas civilnog društva

Članovi Europskog gospodarskog i socijalnog odbora predstavljaju širok spektar interesa: od poslodavaca do sindikata, od potrošača do ekologa. Oni dolaze iz država članica. Nominiraju ih nacionalne vlade, a imenuje Vijeće Europske unije, na mandat od četiri godine, koji je moguće obnoviti.

Odbor je savjetodavno tijelo koje mora dati svoje mišljenje na prijedloge odluka EU koje se tiču zapošljavanja, socijalnih izdataka i slično.

[eesc.europa.eu](http://eesc.europa.eu)



## Odbor regija - Lokalna perspektiva

Odbor regija još je jedno savjetodavno tijelo. Njega se konzultira pri donošenju odluka EU koje imaju izravan utjecaj na lokalnoj i regionalnoj razini u područjima poput prometa, zdravstva, zapošljavanja ili obrazovanja. Njegovi članovi biraju se između općinskih i regionalnih političara na nacionalnoj razini. To mogu biti regionalni predsjednici, parlamentarci, gradski vijećnici, gradonačelnici velikih gradova i tako dalje. Nominiraju ih vlade država članica EU-a, ali su u radu u potpunosti politički neovisni od svojih vlada. Vijeće Europske unije imenuje ih na četiri godine, a mogu biti i ponovno izabrani.

[www.cor.europa.eu](http://www.cor.europa.eu)





## **Europska središnja banka - Stabilan tečaj**

Smještena u Frankfurtu, Središnja banka je odgovorna za oblikovanje i provedbu ekonomske i monetarne politike EU-a. Njena prvenstvena briga je osiguravanje stabilnosti cijena tako da europsko gospodarstvo nije ugroženo inflacijom. Banka je neovisna od vlada i njihovih tijela u donošenju odluka.

[www.ecb.int](http://www.ecb.int)



## **Europska investicijska banka - Pružanje pomoći**

Banka daje zajmove za projekte od europskog interesa, posebice u slabije razvijenim regijama. Financira infrastrukturne projekte poput željezničkih i cestovnih pravaca, zračnih luka ili planova zaštite okoliša. Osigurava kredite za investiranje malih poduzeća. Smještena u Luksemburgu, banka također daje zajmove državama kandidatkinjama i zemljama u razvoju.

[www.eib.org](http://www.eib.org)

# Manje granica, više mogućnosti

Državljeni EU mogu putovati kroz veći dio EU bez putovnica i bez da budu zaustavljeni radi provjere na granicama. Unutar EU moguće je otići u kupovinu u drugu državu u kojoj je roba jeftinija bez da se plaćaju dodatni porezi sve dok je riječ o kupovini u osobne svrhe. Jedinstvena valuta, euro, omogućava kupcima da direktno uspoređuju cijene u 13 država koje ga koriste.

Konkurencija do koje je dovelo zajedničko tržište bez granica podigla je kvalitetu i snizila cijene. Telefonski razgovori, pristup Internetu i zračni promet je pojeftinio. Primjerice, domaćinstva mogu uistinu izabrati najbolju opciju između velikog broja dobavljača struje i plina.

Državljeni EU, ako to žele, mogu živjeti, raditi, studirati te uživati u mirovini u drugoj državi EU-a. Ova prava se postupno proširuju i na građane država koje su ušle u EU od 2004.

## Euro u džepu

Euro (€) je vjerojatno najopipljivije postignuće EU-a - jedinstvena valuta koju dijeli 13 država EU-a, odnosno dvije trećine populacije EU-a. Taj će se broj i povećati kako će nove države članice prihvaćati euro.

Sve novčanice i kovanice eura mogu se koristiti u svim državama koje su prihvatile euro. Svaka novčanica je ista u svim državama, dok kovanice imaju zajednički dizajn s jedne strane i nacionalni simbol s druge strane.



## Učiti u inozemstvu

Gotovo 2 miliona mladih ljudi već je iskoristilo prednosti programa EU kako bi nastavili svoje obrazovanje i osobni razvoj u drugoj europskoj državi. Zbog toga su programi EU za obrazovnu razmjenu i prekogranično partnerstvo kao što su Erasmus, Leonardo i Sokrates, izuzetno poznati.

EU ne odlučuje što će se učiti u školama, ali radi na tome da osigura da su obrazovne i stručne kvalifikacije pojedinaca priznate u svim državama EU.

## Bolonjski proces

*Hrvatska će do 2010. godine svoje školstvo potpuno uskladiti sa smjernicama iz tzv. Bolonjske deklaracije kojom su se europske države obvezale na stvaranje jedinstvenog europskog prostora visokog obrazovanja. Svrha tog sustava je omogućiti najveći mogući stužanj mobilnosti, odnosno slobodnog kretanja građana Unije radi razvitka i napretka.*

*Više o Bolonjskom procesu možete saznati na stranicama Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa:  
<http://public.mzos.hr/>*



## Jednake mogućnosti za sve

Svako je društvo poštenije i efikasnije kada ne diskriminira osobe zbog njihove nacionalnosti, spola, tjelesnih mana, rase ili drugih faktora i kad štiti sve one koji su zbog bilo kojeg od navedenih razloga manjina. Zbog toga zakoni EU zabranjuju diskriminaciju.

Još od 50-ih godina 20. stoljeća, prvi sporazumi EU-a sadržavali su jednostavno pravilo da muškarci i žene moraju biti jednako plaćeni za svoj rad. To je EU dalo pionirsku ulogu u borbi za ženska prava koja su danas integralni dio svih EU politika.



## Sloboda, sigurnost i pravda za sve

Svi želimo živjeti u sigurnosti, zaštićeni od kriminala i terorizma. Zbog toga države EU rade zajedno protiv međunarodnog terorizma i prekograničnog krijumčarenja droge i ljudi. Usvajaju zajednička pravila o tim zločinima i poduzimaju korake na osiguravanju pune suradnje između njihovih policija i carinika, imigracijskih službi i sudova.

Budući da su građani EU slobodni živjeti u bilo kojoj državi EU, moraju imati jednak pristup pravosuđu bilo gdje u EU. Države članice moraju osigurati da sve one primjenjuju zakone EU na isti način.



## Zapošljavanje i prosperitet

Vođe EU obvezale su se da od EU naprave svjetski najdinamičnije društvo temeljeno na znanju s konkurentnim gospodarstvom i kvalificiranom radnom snagom.

Zbog toga EU, primjerice, radi na osiguravanju brze Internet veze u školama, domovima i na radnim mjestima. Poteže se poduzeća i vlade da više koriste Internet kako bi pružile bolju uslugu.

Drugi važan prioritet je poticanje ljudi na obrazovanje i učenje tijekom cijelog života. U današnjem složenom društvenom i političkom okruženju od građana se očekuje da aktivno pridonose društvu. Također, više no ikada prije, pristup najnovijim informacijama i znanju, zajedno s motivacijom i vještinama da se te informacije i znanje inteligentno iskoriste u vlastitu i u korist zajednice u cjelinu,



postaju temelj za poboljšanje mogućnosti zapošljavanja i prilagodbe radne snage, kao i konkurentnosti države općenito. Upravo je obrazovanje, u svom najširem smislu, ključ za učenje i razumijevanje kako da se udovolji tim izazovima.

Jedna trećina godišnjeg proračuna EU koristi se za stimuliranje gospodarstva i stvaranje radnih mjesta u slabije razvijenim regijama kao i za osposobljavanje nezaposlenih ili nedovoljno kvalificiranih ljudi.

Dodatno, EU ulaže danas u poslove budućnosti financirajući istraživanja i razvoj u području visokih tehnologija.



## **Zelenija Europa**

EU širi svjetske napore za očuvanjem okoliša i promocijom održivog razvoja. Preuzela je vodeću ulogu u provedbi Kyoto protokola za reduciranje emisije štetnih plinova koji uzrokuju globalno zatopljenje i klimatske promjene.

Budući da zagađivanje ne poznaje granice, članice EU poduzele su zajedničku akciju u puno područja zaštite okoliša. Primjerice, opasan otpad iz Europe ne može više biti istovaren u siromašnim državama, kao što je ranije bio slučaj.

# Simboli EU

## Europska zastava

12 zvjezdica u krugu simbolizira ideale savršenstva, potpunosti i zajedništva.

## Europska himna

Melodija je preuzeta iz Beethovenove Devete simfonije. Kad se izvodi kao himna EU, nema riječi.

## Dan Europe - 9. svibnja

Ideje na kojima se danas temelji Europska unija prvi su puta izložene 9. svibnja 1950. u govoru francuskog ministra vanjskih poslova Roberta Schumana. Zbog toga 9. svibnja se slavi svake godine kao rođendan EU-a.

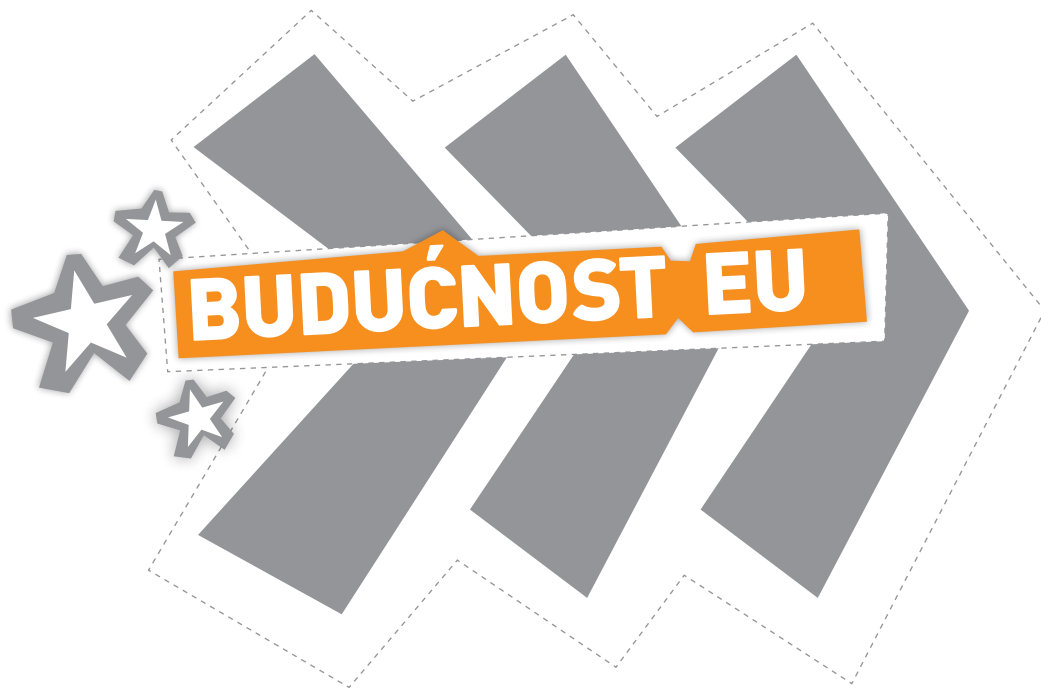
## „Ujedinjeni u različitosti“ - ‘United in diversity’

To je glavni **moto** EU.

# Širenje EU

**Države članice EU prema tome kada su joj pristupile:**

1952	1973	1981	1986	1995	2004	2007
Belgija Francuska Njemačka Italija Luksemburg Nizozemska	Danska Irska Velika Britanija	Grčka	Portugal Španjolska	Austrija Finska Švedska	Cipar Češka Estonija Mađarska Latvija Litva Malta Poljska Slovačka Slovenija	Rumunjska Bugarska







**Kakva će točno biti budućnost EU nije moguće točno predvidjeti.** Jedan od izazova koji se sada nalazi pred državama članicama svakako je sudbina Lisabonskog ugovora. Mnogi političari upozoravaju da bi EU s 27 ili više država članica, bez ratificiranog novog ugovora koji bi regulirao odnose među državama i EU institucijama te proces donošenja odluka, uskoro mogla postati nesposobna za daljnje djelovanje.



**Naime, trenutno 3 države imaju status kandidatkinja, a još najmanje 4 očekuju taj status.** Nitko ne zna gdje bi u budućnosti mogle biti granice EU, a već je prethodni val proširenja donio članicama EU stanovita financijska opterećenja, ali i političke izazove, primjerice: koja će država dobiti koliko prava glasa i kako urediti funkcioniranje institucija. Uz to, potrebno je provesti i reforme zajedničkih europskih politika, primjerice, zajedničke poljoprivredne politike.



**Također, kod građana EU uz strah od daljnjeg proširenja,** danas je sve prisutniji i osjećaj da se EU premalo brine za njihove svakodnevne probleme. Pokazuje se da građani slabo ili gotovo uopće ne razumiju što EU jest i kako ona funkcionira, pa zbog toga i često osjećaju da im je ona daleka. Problem nepovjerenja građana prema EU jedan je od ključnih elemenata u razvoju Unije i budući političari EU-a morat će voditi računa o tome.

Iz svega toga, s pravom se može zaključiti kako pred EU u budućnosti stoje mnogobrojni izazovi. Ono što se čini izvjesnim jest da će suradnja europskih država biti nastavljena, no o samome obliku te suradnje sve će one morati donijeti važne zajedničke odluke.



**HRVATSKA I EU**



Uspostavljanje odnosa između Republike Hrvatske i Europske unije započinje međunarodnim priznanjem Republike Hrvatske kao nezavisne i suverene države 15. siječnja 1992. godine. Od tada do danas odnosi su se razvijali najprije postupno, da bi se intenzivirali od 2000. godine te slijedom niza koraka doveli do najnovije etape integracijskog procesa – pregovora o pristupanju Hrvatske Europskoj uniji.



## **Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju**

Potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju 29. listopada 2001. godine Republika Hrvatska po prvi put stupa u ugovorne odnose s Europskom unijom. Zapravo, bio je to prvi korak na putu u EU. SSP državi potpisnici daje status pridruženog člana i potencijalnog kandidata za članstvo u EU.



## **Podnošenje zahtjeva Republike Hrvatske za punopravno članstvo u EU**

Republika Hrvatska podnijela je zahtjev za punopravno članstvo u Europskoj uniji 21. veljače 2003. godine u Ateni. Riječ je o pismu koje je predano grčkom premijeru, tadašnjem predsjedajućem EU-a, u kojem se potvrđuje interes Hrvatske za članstvo u Uniji i spremnost na prihvatanje svih ciljeva i obveza koje proizlaze iz članstva u EU.



## **Upitnik Europske komisije**

Nakon što je Vijeće EU-a zadužilo Europsku komisiju da pripremi mišljenje o hrvatskom zahtjevu, u svibnju 2003. Hrvatska prima tzv. upitnik, četiri tisuće petsto šezdeset pitanja o svim područjima upravnoga, gospodarskoga i društvenog života. Trebalo je odgovoriti u roku od tri mjeseca. Odgovor je upućen na četiri tisuće stranica.



## **Mišljenje Europske komisije**

Na temelju odgovora na upitnik, kao i drugih izvora (država članica, međunarodnih organizacija i nevladinih udruga) Europska komisija je 20. travnja 2004. donijela pozitivno mišljenje o zahtjevu Republike Hrvatske za članstvo u EU. Sukladno ovakvom svom mišljenju, Europska komisija je preporučila Europskom vijeću da donese odluku o otvaranju pregovora s Hrvatskom o punopravnom članstvu.

## Proces stabilizacije i pridruživanja

*Stvaranje procesa stabilizacije i pridruživanja (SSP) predložila je Europska komisija u svibnju 1999. godine s ciljem postizanja sveobuhvatne stabilizacije tranzicijskih država jugoistočne Europe. Države obuhvaćene spomenutim procesom su Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Hrvatska, Makedonija te Srbija.*



## Status države kandidatkinje za punopravno članstvo u EU

Na zasjedanju 17. i 18. lipnja 2004. Europsko vijeće dodijelilo je Hrvatskoj status države kandidatkinje za članstvo i donijelo odluku o otvaranju pristupnih pregovora početkom 2005. godine.



## Pregovori o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji

Nakon što je službeno dobila status države kandidatkinje, idući važan korak u pridruživanju Hrvatske Europskoj uniji je otvaranje pristupnih pregovora, koji su formalno otpočeli 3. listopada 2005. godine održavanjem prve sjednice međuvladine konferencije između država članica EU-a i Republike Hrvatske.



## Što slijedi?

Nakon analitičkog pregleda i ocjene usklađenosti zakonodavstva (screening) Hrvatska se nalazi u drugoj fazi pregovora, tj. u fazi pregovaranja o pojedinim poglavljima pregovora. Tek nakon zaključivanja pregovora u svim poglavljima, Hrvatska će potpisati Ugovor o pristupanju EU. Do tog trenutka Hrvatskoj predstoji razdoblje vođenja pristupnih pregovora, tijekom kojeg će ritam približavanja standardima EU-a u pojedinim etapama pregovaranja ponajprije ovisiti o nastavku temeljitih reformi u području prava, gospodarstva, politike te administrativnih struktura u državi.



**Više informacija o pregovorima i njihovu tijeku saznajte na:** <http://www.eu-pregovori.hr/>



## Zanimljive informacije za mlade, o mladima i o EU

1. **Eurydice** - informacijska mreža koja prikuplja i pruža detaljne informacije o obrazovnim sustavima i politikama u europskim zemljama
2. **Euroguidance** - mreža informacijskih centara koji pružaju informacije o mogućnostima studiranja, stručnog usavršavanja i zapošljavanja u europskim zemljama
3. **PLOTEUS** - portal koji pruža detaljne informacije o obrazovanju i stručnom usavršavanju u 30 europskih zemalja
4. **Europass** - dokument u kojemu se bilježe informacije o stažiranju ili stručnom usavršavanju u inozemstvu
5. **European CV** - standardizirani obrazac za životopis u zemljama Europske unije
6. **YouthNET** - projekt čiji je cilj poticanje suradnje mladih u jugoistočnoj Europi i njihovo povezivanje s udrugama mladih u zemljama EU-a
7. **INF0mobil** - informacijski servis koji pruža praktične informacije za mlade o studiranju, putovanjima te o životu i radu u europskim zemljama
8. **On The Move** - interaktivni portal posvećen mladima koji žele raditi i obrazovati se u drugoj europskoj zemlji
9. **European Schoolnet** - portal za škole kojemu je cilj promocija uporabe novih informatičkih tehnologija u školama



- 10. Pro Youth International** - baza podataka o nevladinim udrugama i institucijama koje se bave mladima u europskim državama
- 11. European Youth Card Association** - iskaznica za mlađe od 26 godina kojom se potiče razvoj turističke, kulturne i obrazovne pokretljivosti
- 12. AEGEE** - Europski studentski forum koji promiče interakciju unutar europske akademske zajednice
- 13. Eurodesk** - portal Europske komisije namijenjen informiranju mladih i onih koji se bave mladima
- 14. Welcome Europe** - informacijski servis o europskim fondovima, namijenjen uglavnom nevladinim udrugama koje žele pokrenuti i razviti europske aktivnosti
- 15. YONET** - informacije o programima razmjene mladih, seminarima, inicijativama mladih, mrežama i ustanovama koje traže partnere u radu s mladima
- 16. European Union Student Council** - udruga koja zastupa interese studenata iz zemalja članica EU-a
- 17. EuropeDirect** - informacijski portal Europske komisije koji nudi širok spektar informacija
- 18. Your Europe** - obilje informacija u vezi različitih aspekata života, rada i obrazovanja u EU



## Kako pronaći školu partnera

U cijeloj Europi već postoji mreža škola partnera koje usko surađuju. Postoji čitav niz pogodnosti za učenike koji sudjeluju u takvim projektima. Upoznaju nove kulture i mogu već u školskoj dobi početi stvarati međunarodne kontakte. Program Europske unije pod nazivom „Comenius“ podupire partnerstvo među školama kao i osnovno i daljnje obrazovanje učitelja. Mnoge škole su se već prijavile na internetski portal putem kojeg mogu pronaći škole partnere te također dobiti informacije o već postojećim partnerstvima među školama i njihovim projektima.

[www.etwinning.net](http://www.etwinning.net)



## Razmjena učenika

Europska unija potiče putem „Comenius“ programa i razmjenu učenika unutar Unije. Želi li tko ići u školu u nekoj zemlji članici Europske unije, može putem interneta vrlo jednostavno pronaći mogućnosti i to ostvariti.

[www.educnet.education.fr/eng/inter/echanges.htm#echanges](http://www.educnet.education.fr/eng/inter/echanges.htm#echanges)



## Razmjena razreda

Ovaj oblik razmjene u okviru „Comenius“ programa namijenjen je učenicima starijima od četrnaest godina. Razmjena može trajati najmanje 14 dana, uključujući putovanje do odredišta i natrag. Prema pravilu „Comenius“ programa uz grupu od 10 učenika može biti maksimalno dvoje odraslih pratitelja.

[ec.europa.eu/education/programmes/llp/comenius/index\\_en.html](http://ec.europa.eu/education/programmes/llp/comenius/index_en.html)





## Posjet Europskom parlamentu

Učenici i mlade osobe koje bi rado posjetile Europski parlament, mogu se obratiti uredima za informiranje Europskog parlamenta u državi članici iz koje potječu. „Euroscola“ je naziv programa za posjetitelje. On ne nudi samo kratki uvid u rad zastupnika, već omogućuje učenicima i simuliranje rada u Parlamentu. Ciljana grupa su razredi i grupa učenika (maksimalno 32 učenika u pratnji tri odrasle osobe) od 14 do 18 godina. Učenici moraju raspolagati dobrim znanjem engleskog i francuskog jezika te poznavati problematiku europskih integracija. Europski parlament dijelom pokriva troškove puta, ovisno o veličini grupe učenika i o prijednom putu. Više informacija možete pronaći na internetskim stranicama Europskog parlamenta.

[www.europarl.europa.eu](http://www.europarl.europa.eu)



## Sudjelovanje na Europskom parlamentu mladih

Europski parlament mladih (European Youth Parliament) nudi mogućnosti da 250 učenica i učenika iz cijele Europe triput na godinu upozna rad Europskog parlamenta. Ciljana grupa su učenice i učenici između 16 i 19 godina. Preduvjet su osnovno znanje o Europskoj uniji te dobro poznavanje engleskog i francuskog jezika. Jedan do dva učitelja mogu biti u pratnji.

Vi sudjelujete u programu koji je sastavljen za vas, i imate priliku raspravljati s učiteljima iz cijele Europe o pedagoškim metodama.

[www.eypej.org](http://www.eypej.org)



## Obrazovanje i izobrazba na europskoj razini

Na ovoj webstranici pronaći ćete pregled svih aktivnosti Europske komisije u području obrazovanja i izobrazbe: informacije o različitim programima, europski glavni grad kulture, vijesti i informacije na razini Europske unije.

[europe.eu.int/comm/education/index\\_en.html](http://europe.eu.int/comm/education/index_en.html)



## Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija RH

Ministarstvo na svojim internetskim stranicama nudi niz informacija o Europskoj uniji i odnosima RH i EU.

[www.mvpei.hr/ei/](http://www.mvpei.hr/ei/)



## Delegacija Europske komisije u Republici Hrvatskoj

Delegacija predstavlja Europsku komisiju u Hrvatskoj te služi kao kontakt između hrvatskih vlasti i Komisije u Bruxellesu. Njena je uloga izvještavati o događajima u Hrvatskoj, usklađivanju hrvatskih zakona s pravnom stečevinom EU, kao i o provedbi reformi na koje se Hrvatska obvezala te pružati potporu hrvatskim vlastima u upravljanju i nadgledanju financijske pomoći koju Hrvatskoj osigurava EU. Također, uloga joj je objašnjavati i provoditi politiku EU-a te informirati građane Hrvatske o Europskoj uniji i izazovima i prednostima pristupanja EU.

[www.delhrv.ec.europa.eu](http://www.delhrv.ec.europa.eu)



## Informacijski centar Europske unije

Zadaća centra je pružiti javnosti opće i konkretne informacije o EU. Centar nudi slobodan pristup internetskim izvorima podataka o EU, informacije o programima i fondovima EU, savjetovanje i pomoć pri pretraživanju informacijskih izvora i druge usluge. Usluge EU info centra su besplatne.

[www.euic.hr](http://www.euic.hr)





★ **REGIONALNI URED  
RIJEKA**

Kružna 8  
rijeka@gong.hr

★ **REGIONALNI URED  
SLAVONSKI BROD**

A. Starčevića 52  
slavonski\_brod@gong.hr

★ **REGIONALNI URED  
ZADAR**

Špire Brusine 8  
zadar@gong.hr

★ **REGIONALNI URED  
ZAGREB**

Trg bana J. Jelačića 15/IV  
zagreb@gong.hr



Trg bana J. Jelačića 15/IV  
10000 Zagreb  
gong@gong.hr  
www.gong.hr



Tiskanje ove brošure financirala je Delegacija  
Europske komisije u Republici Hrvatskoj.

U izradi ove brošure korišteni su materijali  
Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija